

**NÁSTUP,
slovenská filmová akciová
společnost
1938–1947**

Inventář

NFA 2011

Název archivu:	Národní filmový archiv, Praha
Název archivní pomůcky:	NÁSTUP, slovenská filmová akciová společnost
Časový rozsah pomůcky:	1938–1947
Druh archivní pomůcky:	Inventář
Číslo evidenčního listu NAD:	153
Evidenční číslo pomůcky:	131
Jméno zpracovatele:	PhDr. Schwippel Jindřich
Místo a rok vyhotovení archivní pomůcky:	Hradištko pod Medníkem, 2011

I. Obsah

I.	Obsah	II
II.	Vývoj původce archivního souboru	III
III.	Vývoj a dějiny archivního souboru	V
IV.	Archivní charakteristika archivního souboru	V
V.	Obsahový rozbor archivního souboru	V
VI.	Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky	V
VII.	Použité prameny a literatura	VI
VIII.	Inventární seznam	1

II. Vývoj původce archivního souboru

Založení *Nástupu*¹ jako „ryze slovenské“ filmové instituce předcházelo dlouholeté úsilí o vymanění Slovenska z české (resp. „pražské“) dominance v této oblasti. Do r. 1938 byly v ČSR natočeny jen dva slovensky mluvené filmy: *Jánošík* (režie Martin Frič, 1935) a *M.R. Štefánik* (režie Jan Sviták, 1935), který byl svým „legionářským čechoslovakismem“ pro slovenské nacionalisty nepřijatelný. A české produkční firmy navíc dobře hájily svůj výnosný slovenský trh.

V prosinci 1938 byla z iniciativy redaktora Kovačeviče, ředitele Pavla Čambaly s podporou Šaňo (Alexandra) Macha – a za finanční podpory Tatrabanky – založena společnost *Nástup*, která začala vyrábět filmové týdeníky. Spolupracovala při tom s pražskou *Aktualität*.

Posléze, již jako státní podnik (produkce a půjčovna), uzavřela smlouvy s *Říšskou filmovou komorou* a *Deutsche Wochenschau*. Ve Slovenském štátu se tak dostala celá oblast kinematografie pod státní kontrolu. Počet exploatovaných filmů se radikálně snížil. Ze 150 ročně dovezených filmů převažovala „říšská“ – tedy německá produkce, pak italská a z části i maďarská. Údaje o předchůdcovském *Nástupu* lze v tomto fondu čerpat jen z anonymního dvoustránkového německého elaborátu *Uebersicht der slovakischen Kinematographie*. Ten obsahuje ještě konstatování, že firmě chybí scénáře (v originále „Exposées“), herci, kameramani, režiséři a především ateliér.

Stanovy *Nástupu* jako „Slovenskej filmovej účastnínárskej spoločnosti“ uvádějí jako datum jejího založení 15. září 1939 (pověření Tatra bance od Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č.III.-1222/3/1939).

Válečné poměry nedovolily uskutečnit nic z velkorysých plánů: zamýšlená výstavba ateliéru skončila nalezením eventuálního vhodného místa, byla nouze i o filmový materiál a před koncem války byl inventář *Nástupu* ne zcela úspěšně evakuován z Bratislavy za cenu ztrát, s krádežemi apod. Podobně proběhla reevakuace.

Po květnu r. 1945 se *Nástup* ještě pokouší pokračovat v reportážní činnosti, jeho „správní výbor“ hodlá propustit všechny zaměstnance, do hry vstupuje instituce *Československé státní filmové ateliéry laboratoře*, kde působí jako plnomocník a později ředitel JUDr. Ladislav Faix (r. 1944 byl vedoucím výrobního oddělení

---

¹ Název slovensky: *Nástup*, slovenská úč. spol. v Bratislavě. Německý název: *Nástup*, Slowakische Film A.G. in Bratislau.

Nástupu). Pokračování v činnosti *Nástupu* plánovala také *Slovenská filmová společnost* v Bratislavě. Ředitel Dr. Ján Kalina o tom podává podrobnou zprávu včetně soupisu rozpracovaných filmů atd.

III. Vývoj a dějiny archivního souboru

Jedná se o zlomek dokumentů z činnosti společnosti, které byly shromážděny a uchovány se v Praze. Uvedené dokumenty byly uloženy v podnikovém archivu Ústředního ředitelství československého státního filmu (dále jen PA ÚŘ ČSF). PA ÚŘ ČSF byl likvidován v souvislosti se zánikem ÚŘ ČSF v roce 1990. Písemnosti z PA ÚŘ ČSF převzal Český filmový ústav v roce 1991, jeho nástupnickou organizací je Národní filmový archiv (dále jen NFA).²

IV. Archivní charakteristika archivního souboru

Během generální inventury prováděné v NFA v prvním pololetí roku 2004, byl fond společnosti *Nástup* do evidence Národního archivního dědictví (dříve JAF) a prohlášen za nezpracovaný. Dokumenty nejevily základní známky zpracovanosti z hlediska adjustace a k fondu nebyla vyhotovena žádná archivní pomůcka dle platné metodiky.

V. Obsahový rozbor archivního souboru

Pokud se na Slovensku nechoval větší a ucelenější archivní soubor, lze tento pokládat za významný zdroj informací o počátcích slovenského úsilí o vytvoření samostatné kinematografické základny a její válečné i poválečné produkce. Obsáhla dokumentace vzniklá při likvidaci společnosti svědčí o technickém vybavení, jímž *Nástup* během let 1939–1945 disponoval.

VI. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky

Materiály fondu společnosti *Nástup* jsou uloženy v 1 kartonu v depozitáři NFA na Hradištku. Fond uspořádal, úvod sepsal a inventární seznam sestavil PhDr. Jindřich Schwippel v březnu–dubnu 2011. Archivní soubor byl uspořádán podle umělého

---

² Viz Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 31/1992 ze dne 8.10. 1992, č.j. 10625/92.

schématu s přihlédnutím na původní drobné spisové celky. Nebylo třeba provést vnitřní skartaci.

Dne 27. února 2013 byl ze sbírky reklamních materiálů převzat 1 tisk a soubor 28 letáků. K fondu Nástup, slovenská filmová akciová společnost, byly přiřazeny pod signaturou VII. Dodatky jako inventární číslo 23. (Petr Hasan)

Dne 1. února 2016 byly ze sbírky reklamních materiálů převzaty 2 tisky. K fondu Nástup, slovenská filmová akciová společnost, byly přiřazeny pod signaturou VIII. Dodatky II jako inventární čísla 24 a 25. (Marcela Týřová)

Dne 26. 11.2021 byly zařazeny programy Slovenských zvukových týdeníků (z let 1938-1940) pod signaturou VIII. Dodatky II jako inventární čísla 26-28. Tyto archiválie byly nalezeny v pražských kancelářích NFA bez průvodní dokumentace. (Luboš Marek)

VII. Použité prameny a literatura

- MACEK, Václav – PAŠTÉKOVÁ, Jelena: *Dejiny slovenskej kinematografie*.
Martin: Osveta 1997.

VIII. Inventární seznam

<i>inv.č.</i>	<i>sign.</i>	<i>Obsah</i>	<i>časový rozsah</i>	<i>č. ev. jedn.</i> ³
I. Základní dokumenty				
1		Stanovy; slovensky ⁴ , strojopis ⁵ (ormig), 16 fol.	1941–1942	1
2		Stanovy; stroj. (ormig), 13 fol.	1945	1
3		Výroční zpráva a závěrečné účty; stroj. (ormig), 11 fol.	1940	1
4		Výroční zpráva a závěrečné účty; stroj. (ormig), 12 fol.	1941	1
5		Výroční zpráva a závěrečné účty; stroj. (ormig), 9 fol.	1943	1
6		Protokoly zasedání správního výboru Slovenské filmové společnosti (č. 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7.); Přehledná zpráva o činnosti a návrh na školení pracovníků v Praze; stroj./ormig, 31 fol.	1945	1
II. Přehledy vývoje				
7		Uebersicht der slovakischen Kinematographie; německy, stroj., 2 fol.	[1940]	1
8		Zpráva o převzetí majetku Nástupu; stroj., 2 fol.	1947	1
III. Fragment korespondence				
9		Zamítnutí výstavby ateliéru v Bratislavě; německy, stroj., 4 fol.	1942	1
10		Evakuace Nástupu; stroj., 11 fol.	1944–1945	1
11		Nákup filmového technického vybavení od Ukrajina-Filmu; německy, slovensky, stroj., 17 fol.	1944– leden 1945	1
12		Reevakuace zařízení Nástupu; stroj., 17 fol.	1945	1
13		Žádost o zaměstnání B. Káby jako kameramana u Deutsche Wochenschau Bratislava; stroj., 1 fol. 1.	1944	1
14		Návrh výrobního programu po reorganizaci; stroj., 3 fol.	1945	1

³ Není-li uvedeno jinak, jedná se o karton.

⁴ Není-li dále uvedeno jinak, je jazykem vyhotovení slovenština.

⁵ Dále jen stroj.

15	Styk s E. Matějčkem, vedoucím Čs. filmové kroniky Bratislava; stroj., 2 fol.	1945	1
	IV. Seznamy exploatovaných a natáčených filmů		1
16	Seznam exploatovaných českých celovečerních filmů; slovensky, česky, stroj., rukopis (dále jen rkp.), 2 fol..	1945	1
17	Soupisy natočených reportáží v období Slovenského štátu; slov., stroj., 28 fol.	s.d.	1
	V. Inventurní seznamy		
18	Soupisy, užití filmového materiálu, průvodní korespondence; stroj., 28 fol.	1945–1946	1
19	Podrobné inventurní soupisy, průvodní korespondence; stroj., rkp., 93 fol.	1947	1
	VI. Tiskoviny cizí provenience		
20	Separát: Š. Luby, <i>Zvukový film a autorské práva účastníků</i> ; tisk, 7 fol.	1943	1
21	<i>Film-Kurier</i> (Berlín), článek <i>Slowakischer (sic)Dokumentarfilm</i> ; německy, tisk, 2 fol.	1942	1
22	Plakátek: <i>TÝŽDEŇ VO FILME – Mesiac máj – mesiac víťazstva</i> , (2 ks.); tisk.	1945	1
	VII. Dodatky⁶		
23	Seznam filmů a soubor letáků pro sezonu 1942/43; tisk.	[1942]	1
	VIII. Dodatky II		
24	Seznam filmů (produkce) pro rok 1944, II. část; tisk. ⁷	[1944]	1
25	Seznam filmů (produkce) pro roky 1944–1945; tisk. ⁸	[1944]	1
26	<i>Slovenský zvukový týždenník</i> ; programy čísla 1-9/1938, stroj., tisk.	1938	1

⁶ Dodatky byly převzaty ze sbírky reklamních materiálů a k fondu Nástup, slovenská akciová společnost, byly přiřazeny 27. února 2013.

⁷ Dodatky byly převzaty ze sbírky reklamních materiálů a k fondu Nástup, slovenská akciová společnost, byly přiřazeny 1. února 2016.

⁸ Dodatky byly převzaty ze sbírky reklamních materiálů a k fondu Nástup, slovenská akciová společnost, byly přiřazeny 1. února 2016.

27	<i>Slovenský zvukový týždenník</i> ; programy čísla 10-60/1939, stroj., tisk.	1939	1
28	<i>Slovenský zvukový týždenník</i> ; programy čísla 1-14/1940, stroj., tisk.	1940	1

Název archivní pomůcky: NÁSTUP, slovenská filmová
akciová společnost

Časový rozsah pomůcky: 1938–1947

Počet evidenčních jednotek: 1 karton; 1938–1947

Počet inventárních jednotek: 28

Rozsah zpřístupněných archiválií: 0,12 bm

Stav ke dni: 26. 11. 2021

Archivní fond zpracoval: PhDr. Schwippel Jindřich

Pomůcku sestavil: PhDr. Schwippel Jindřich

Počet stran: VI+5

Číslo jednací: NFA 2263/2011

Pomůcku schválil: 28. 12. 2011
Datum

.....
Vladimír Opěla
ředitel NFA

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012–2013

Název fondu: **NÁSTUP, slovenská filmová akciová společnost**

Datum provedení Generální inventury NAD: 4. 3. 2013

	<i>počet (ks)</i>	<i>inv.č.⁹</i>	<i>Uložení (kart.)</i>	<i>poznámky</i>
Kartony				
Kartony	1			
Úřední knihy a rukopisy				
Rukopisy	1	20	1	
Tisky				
Tisky po roce 1800 A	1	23	1	
Plakáty A	30	22 (2), 23 (28)	1	

Ověřená metráž: 0, 11 bm

Vyhotovil: Jarmila Hurtová

Nově vymezené dílčí evidenční jednotky po vzniku sign. VIII. Dodatky II

	<i>počet (ks)</i>	<i>inv.č.¹⁰</i>	<i>Uložení (kart.)</i>	<i>poznámky</i>
Tisky				
Tisky po roce 1800 A	2	24, 25	1	

Ověřená celková metráž: 0,12 bm

Vyhotovil: Marcela Týřová

⁹ Inventurní číslo a údaje o uložení jsou uvedeny pouze u nově vykázaných dílčích evidenčních jednotek. Údaje v kulatých závorkách za inventurními čísly znamenají počet kusů dílčí evidenční jednotky v daném inventurním čísle. V případě jednoho kusu se údaj „(1)“ neuvádí.

¹⁰ Inventurní číslo a údaje o uložení jsou uvedeny pouze u nově vykázaných dílčích evidenčních jednotek. Údaje v kulatých závorkách za inventurními čísly znamenají počet kusů dílčí evidenční jednotky v daném inventurním čísle. V případě jednoho kusu se údaj „(1)“ neuvádí.